

LESBRIEF

Vati Courage & Zoon

Bestemd voor de groepen 6,7, en 8 van het Basisonderwijs
en de eerste klas van het Voortgezetonderwijs

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Meer informatie en theaterregels	4
1.1 Waarom dit thema	4
2. Wie we zijn en de over de voorstelling	4
2.1 Over de voorstelling...	4
2.2 Wie we zijn...	5
2.3 De voorstelling	5
2.4 Theaterregels	7
3. Opdrachten voor vóór de voorstelling	8
3.1 Associëren	8
3.2 Fotogalerij-spel	8
3.3 Optel en onthoudspel	8
3.4 Acrobatiek	8
3.5 Dans	8
3.6 Kringgesprek	8
3.7 Interviews	8
3.8 HET interview	8
4. Opdrachten voor ná de voorstelling	9
4.1 Foto's en nagesprek	9
4.2 Spelen naar aanleiding van de foto's	9
4.3 Kringspel	9
4.4 Situatie spelen	9
4.5 Scènes rondom de slagboom	10
4.6 Affiche maken	10
5. Circusacts voor na de voorstelling	11
5.1 Acrobatiek	11
5.2 Jongleren	11
5.3 Jongleerspel	11
5.5 Balans met een voorwerp	11
WERKBLAD 1	12
Voorbeeld van associatiezon en associatieruit	
WERKBLAD 2a	13
Piramides	
WERKBLAD 2b	14
Piramides	
WERKBLAD 3	15
Foto's uit de voorstelling	
Bijlage 1	18
Afbeeldingen van affiches	
Bijlage 2	19
Jongleren	
Bijlage 3	20
Balans met een voorwerp	

Inleiding

Voor u ligt de lesbrief behorende bij de voorstelling "Vati Courage & Zoon", gespeeld door theatergezelschap 'Meatball&van de Camp'. De voorstelling en de bijbehorende lesbrief zijn bestemd voor leerlingen uit de groepen 6,7,8 maar ook voor de brugklas.

Waar kunt u de lesbrief voor gebruiken?

Deze lesbrief is bedoeld als voorbereiding op, en verwerking van de voorstelling 'Vati Courage & Zoon'. Met behulp van de (spel)opdrachten in deze lesbrief kunt u zich samen met de leerlingen, voorbereiden op de voorstelling, op een speelse en creatieve manier, om zodoende tot meer betrokkenheid en verdieping van de voorstelling te komen.

Het gebruik van de spelopdrachten is naar eigen inzicht. U kunt een eigen keus maken uit de opdrachten of een deel ervan. Ook de volgorde en hoeveelheid van de verschillende opdrachten kunt u zelf bepalen. De opdrachten ter verwerking van de voorstelling zijn in sommige gevallen goed om in een gymzaal of speellokaal te doen andere kunnen ook in de klas. De spelopdrachten zijn kort omschreven en voorzien van tips om ze zoveel mogelijk op maat te kunnen werken.

Veel plezier bij de voorstelling 'Vati Courage & Zoon' en met de spelopdrachten!

1. Meer informatie en theaterregels

1.1 Waarom dit thema

Is dat niet te machtig voor kinderen, zo'n verhaal over oorlog? Nee. Juist de heftige en buitenproportionele thema's waarvan vaak sprake is binnen theater, zijn voor kinderen herkenbaar. De huidige civilisatie en welvaart werpen echt geen dam op ter bescherming van tere kinderzieltjes. Integendeel, kinderen zien haarscherp de betrekkelijkheid van het goede leven. Immers, de meest gruwelijke beelden en adembenemende situaties van mensen in nood knallen van de beeldbuis af, de huiskamer in. Als nieuwsuitzending, maar evengoed in de gedaante van documentaires, computerspellen of internetsites.

Wij vinden het belangrijk dat kinderen hun ervaringen kunnen uiten en met elkaar en ons kunnen delen door er samen over te praten en te dramatiseren en al doende te verwerken.

2. Wie we zijn en de over de voorstelling

2.1 Over de voorstelling...

Vader en zoon Courage doen een spetterende circus act..., tot de oorlog uitbreekt. De act valt in duigen. Met circus valt geen droog brood meer te verdienen. Zoon Luigi kiest eieren voor zijn geld. Hij wordt soldaat in het leger. Flexibele werktijden, sigaretten en medailles in het vooruitzicht! Vader ruikt handel en trekt met Knoet naar het front. Knoet is bang voor de oorlog, het circus is zijn veilige haven. Daarom lokt Vader hem mee met de belofte dat ze aan het front een circusact gaan geven. "Waar oorlog is zijn mensen. Waar mensen zijn is publiek. En waar publiek is...

In Vati Courage & Zoon (vrij naar Mutter Courage) maken we mee hoe Vati dwars door de gekte van de oorlog met trucs en slimigheid zijn hoofd boven water houdt. Hoe Luigi's eierzucht hem noodlottig wordt. En hoe zoon Knoet vasthoudt aan zijn ideaal: circus.

Van oorlog begrijpt Knoet niets. Of juist alles? Zal het circus winnen van de oorlog?

Mutter Courage en haar kinderen van Bertold Brecht inspireerde Meatball & van de Camp tot het maken van Vati Courage & Zoon. Een poëtische voorstelling over een circusfamilie in oorlogstijd. Met slapstick, jongleren, acrobatiek en magie wordt dit verhaal op een beeldende manier verteld.

8 rollen in het stuk worden door de twee acteurs gespeeld. Vati, de slimme circusbaas verandert voor je ogen
Lesbrief Vati Courage en Zn.

in een ruwe soldaat. En de circusartiest Knoet in de doortrapte kokkin van het leger. De figuren nemen je mee in een verhaal vol drama en humor.

Spel: Piet van de Camp en Janpier Knaapen
Regie: Genio de Groot
Dramaturgie: Patricia Kuiper
Decor: [Johan Kuhlmann](#)
Kostuums: Helga Schumann
Muziek: Bert Vermijs
Techniek & lichtontwerp: Petra van de Werff
Grafische vormgeving: Karen Folkertsma
Fotografie: www.pienspijkers.nl

2.2 De voorstelling

Kijk ter voorbereiding van de voorstelling op onze website: www.meatball-vandecamp.nl
Vati Courage & Zoon.(zie teksten wie zijn wij en over de voorstelling onderaan)

2.3 Wie we zijn...

Achtergrond

Janpier Knaapen en Piet van de Camp (Meatball en van de Camp) hebben hun theaterwortels in het circus en de clownerie. De belevingswereld van jong publiek is hun uitgangspunt. Het circus, de clownerie en acrobatiek zijn altijd aanwezig in hun theaterproducties. Ook in klassieke toneelstukken gaan de brandende fakkels de lucht in.

Ervan leren?

De voorstellingen vullen uw onderwijs aan. Meatball en van de Camp brengen kinderen in contact met theater, circus-theater én wereldliteratuur. Met de voorstellingen treedt het duo op door heel Nederland. In scholen, theaters, culturele instellingen en op festivals (Oerol).

Klassiekers

De verbeelde verhalen zijn voornamelijk klassiekers. Om deze klassiekers toegankelijk te maken voor jeugd (ook van 60!) vermengt het duo humor, circustechnieken en een spannende verhaallijn tot een theatrale beleving. Zo komen de klassieke verhalen dichterbij en worden ze herkenbaar. Het publiek leeft mee en verplaatst zich in de figuren. De humor relativiseert de zwaarte en tragiek van de verhalen.

Het publiek

De voorstellingen zijn toegankelijk voor mensen vanaf zes jaar. Daarvoor is het verhaal gevormd vanuit de belevingswereld van kinderen en is de verhaallijn helder en bekend. (Ook voor volwassenen prettig!) Acrobatiek, jongleren en clownerie zorgen voor eenvoud en een meeslepend spektakel.

Kinderen

Kinderen gaan niet vaak naar theater; zij zijn afhankelijk van hun ouders. Het circus-theater speelt daarom graag op plaatsen waar kinderen vaak komen: scholen, buurthuizen, culturele centra, ziekenhuizen, inrichtingen en theaterfestivals. Ook op wijkfeesten, straatfestivals en in het natuurtheater vindt u het duo opvallend vaak.

Volwassenen

Meatball en van de Camp hebben altijd veel waardering gekregen van het volwassen publiek. Het is circus-theater voor alle kinderen van 6 tot 106 jaar. Het uitgangspunt blijft dat de voorstelling toegankelijk moet zijn voor kinderen vanaf 6 jaar.

Lesbrief Vati Courage en Zn.

2.4 Theaterregels

Dit zijn enkele theaterregels waaraan het publiek zich moet houden:

- Rustig het theater binnenkomen. Theaterregels beginnen bij de voordeur en niet bij de zaal deur!
- Blijf zitten na afloop van de voorstelling! De leerkracht geeft aan wie wanneer de zaal mag verlaten.
- Geen kauwgom bij binnenkomst in het theater.
- Geen petjes op bij binnenkomst van de theaterzaal.
- Geen gefluit en gegil bij aanvang van de voorstelling. In een voetbalstadion doen we dat als blijk van waardering; in het theater klappen we voor het gezelschap!!!
- Het licht gaat uit en het wordt dus even donker. U dient de kinderen hierop voor te bereiden.
- Zorg dat je op tijd bent, minimaal 10 minuten voor aanvang.
- Niet met je buurman/ vrouw praten tijdens de voorstelling (Maak een onderscheid tussen een videofilm afdraaien, waarbij je kunt praten terwijl je de acteurs/ dansers/ musici niet stoort en een live theatervoorstelling. Overigens is praten ook hinderlijk voor je medepubliek!).
- Niet gaan lopen tijdens de voorstelling.
- Zorg dat je vooraf naar de WC bent geweest.
- Mobiele telefoons uit.
- Klappen na afloop is het enige blijk van waardering die het publiek kan geven. Acteurs, dansers, acteurs, musici enz. stellen dit zeer op prijs!

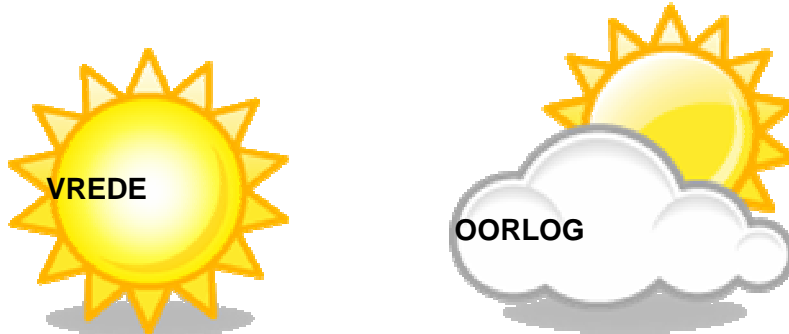

3. Opdrachten voor vóór de voorstelling

3.1 Associëren, (werkblad 1)

1. Maak een associatiezon op de woorden oorlog en vrede.
2. Maak een associatieruit n.a.v. een woord uit de associatiezon.

Het associëren heeft als doel om wat de leerlingen zelf allemaal aan beelden hebben en weten over oorlog en vrede te delen met elkaar.

3.2 Fotogalerij-spel

Kies 4 verschillende woorden uit de zon en de ruit en maak uit elk woord een levende foto. "Klik" en maak een foto (ook wel "Freeze" genoemd) van het volgende woord; zo verbind je ze aan elkaar tot een fotogalerij.

3.3. Optel en onthoudspel. "Ik ben op de vlucht voor de oorlog en ik neem mee..."

3.4 Acrobatiek (werkblad 2a en b, voorbeelden acrobatiek)

Maak een acrobatiekfiguur: één over oorlog en één over vrede. Laat in het ene beeld iets zien over oorlog en in het andere over vrede.

TIPS: op acrobatische wijze een gewonde wegdragen, een gevecht, vluchten, overgave, bevrijding, feest.

3.5 Dans

Maak een bewegingsspel (of dans) met een begin- en een eindbeeld (een Freeze). Speel in 3 groepjes van 4, het andere deel van de klas kijkt.

Groepje 1 speelt: vrede en de oorlog breekt uit. Daarna speelt **groepje 2**: op de vlucht voor de oorlog en verzet.

Groepje 3 speelt: de bevrijding en de vrede.

TIP: Het gaat hier om grote tegenstellingen. Maak dus een bewegingsspel waarbij je in je groepje van de ene naar de andere tegenstelling beweegt.

3.6 Kringgesprek

Houd een kringgesprek over oorlog: waarom mensen het er steeds over willen hebben, of waarom juist helemaal niet.

3.7 Interviews

Ga in duo's interviews maken met mensen die iets over de oorlog te vertellen hebben. B.v. iemand van boven de 65 (een oma of een oude buurman), een kind bij je uit de buurt of op school dat uit een oorlogsgebied komt, een vluchteling die in Nederland is komen wonen, of een oorlogscorrespondent of journalist.

3.8 HET interview

Maak een korte theaterscène van je interview: speel een stukje van wat iemand vertelde na. Als je de interview niet echt hebt kunnen doen verzin zelf in duo's interviews met iemand die iets te vertellen heeft over de oorlog en maak daar een scène van. Verdeel de rollen en zorg voor een duidelijk begin en eind. Laat dit aan de klas zien!

4. Opdrachten voor ná de voorstelling

Foto's en nagesprek

Lees het werkblad 3. Kijk de 6 foto's uit, geef ze een titel of kort onderschrift en leg ze alle 6 in de volgorde zoals je in de voorstelling hebt gezien. Dit kan ook klassikaal als je de 6 foto's groot uitprint.

TIPS voor het nagesprek:

Wat vond je van de voorstelling?
Wat sprak je aan, en waarom?
Wat sprak je niet aan, en waarom?
Wie sprak je aan en waarom?
Ken je iemand in je omgeving die lijkt op een van de personen?
Beschrijf met eigen woorden waar de voorstelling volgens jou over ging.
Wat was, volgens jou, het hoogtepunt van de voorstelling?

Neem alle rollen door...

Wat vind je van ze? Neem de karakters van de figuren onder de loep: Hoe ze zich redden in de oorlog en hoe ze zich gedragen. Knoet besluit om niet meer te praten, Vati kiest voor de handel en Luigi wordt soldaat.

Wat betekent het woord "courage"?
Wie vind je dat er "courage" heeft en waarom?

4.2 Spelen naar aanleiding van de foto's

Verdeel de klas in 6 groepjes en geef elk groepje één foto. Bereid met je groepje de scène van de foto voor en laat daarna de scènes kort zien aan de hele klas. Neem het beeld van de foto als het begin van je spel, maak er een eigen scène van en sluit het spel af met een eigen foto/standbeeld.

4.3 Kringspel

Knoet weigert te praten, hoe beeld je dat uit? Verzin meer beelden en gebaren waarin Knoet duidelijk maakt dat hij niet meer praat! De kinderen staan in een kring en laten om beurten een standbeeld zien van Knoet. Doe dit snel achter elkaar, zonder erover na te denken.

4.4 Situatie spelen

Besprek in een kringgesprek situaties waarbij kinderen hun mond houden en weigeren te praten. Maak groepjes en kies met een groepje een situatie, verdeel de rollen, ga de scène oefenen en laat je spel daarna aan de klas zien.

TIP: zorg ervoor dat de groepjes verschillende situaties kiezen.

Scènes rondom de slagboom

Besprek in een kringgesprek de manieren waarop je illegaal de grens kan overschrijden. Maak gebruik van vermommingen. Maak ook een grensmaal of laat iemand de grensmaal bedienen (zie foto).

TIPS: geef extra mogelijkheden. B.v.: vraag aan de kijkers welke mogelijkheden er nog meer ingezet kunnen worden om de grens over te steken, b.v. omkopen, emoties, list, geweld, doen alsof je een ziekte hebt, enz.

4.6 Affiche maken

Maak op het schoolbord of op een behangrol een antioorlog-affiche, alleen of in tweetallen. Denk aan knipsels uit krant of tijdschrift of zelf verven. Verzin ook een duidelijke kreet of titel op je affiche! Veel succes en meld ons de opening van jullie tentoonstelling (zie bijlage 1, voorbeelden van affiches)

Lesbrief Vati Courage en Zn.

5. Circusacts voor na de voorstelling

5.1 Acrobatiek

Maak twee strijdende partijen, bijvoorbeeld tronen, leeuwjes. Neem een strijdhouding aan. Maak ook een vredespiramide. (zie werkblad 2)

5.2 Jongleren

Jongleer met ringen, ballen, sjaaltjes. Door met sjaaltjes te jongleren kun je de vrede uitbeelden.

5.3 Jongleerspel

jongleer eerst met 1 of meerdere ballen, iemand pakt je ballen af. Je gaat verder jongleren met iets wat je bij je hebt en dat wordt ook afgepakt. Dan ga je verder jongleren met weer iets anders en uiteindelijk jongleer je met lucht en het lukt de afpakker niet de lucht af te pakken. Die druipt af en de jongleur (het circus en de verbeelding) overwint. (zie bijlage 2)

5.4 Balans met een voorwerp

Balanceer met een vredesvlag: zet 'm op je vinger, je voorhoofd, je elleboog, je neus. Vrede brengt je in balans. (zie bijlage 3)

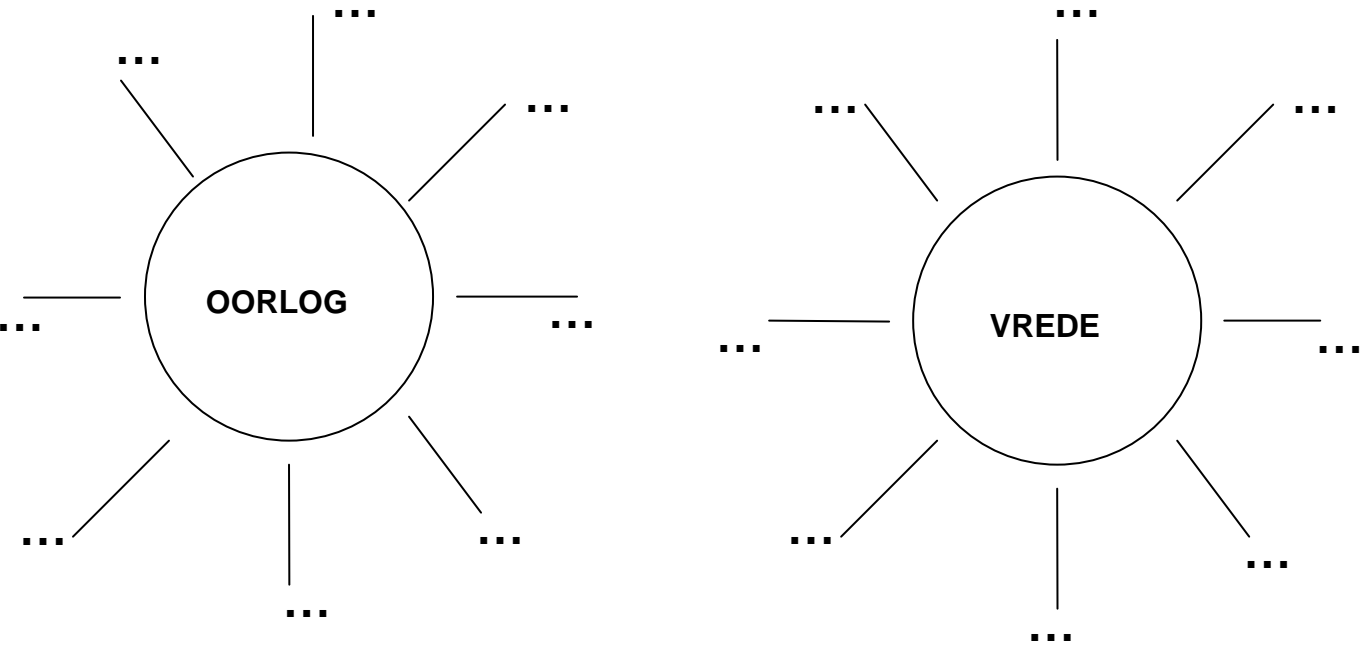
Meatball & van de Camp Circustheater
www.meatball-vandecamp.nl

Wij zijn te allen tijde bereid u met raad en daad bij te staan bij het voor- en nawerk van de voorstelling "VATI COURAGE & ZOON". Veel succes, plezier en eigenwijsheid met deze lesbrief!

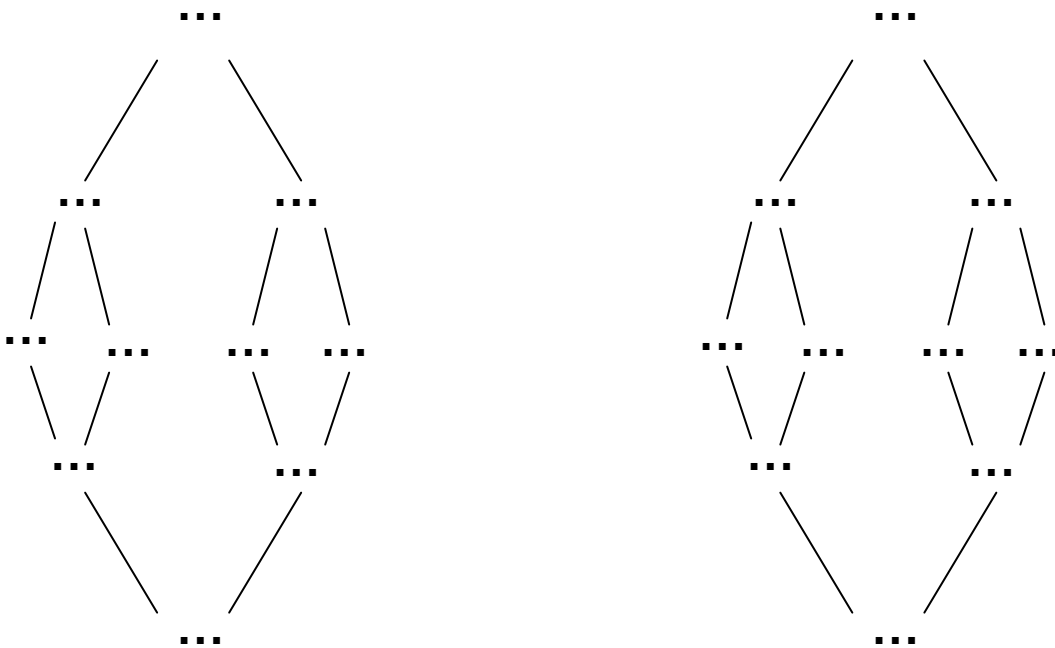

WERKBLAD 1 *Voorbeeld van associatiezon en associatieruit*

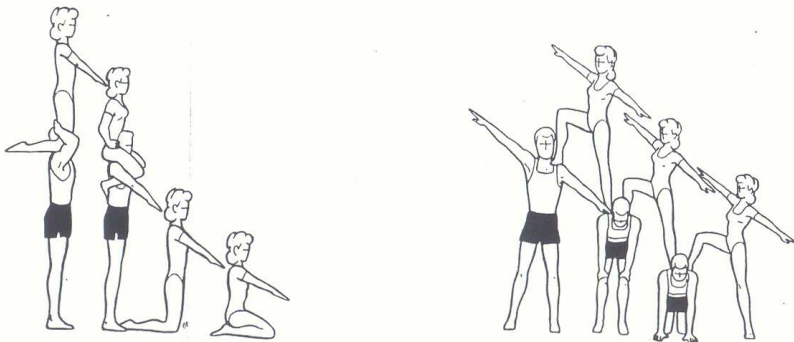
Figuur 1, associatiezonnen

Figuur 2, associatieruiten

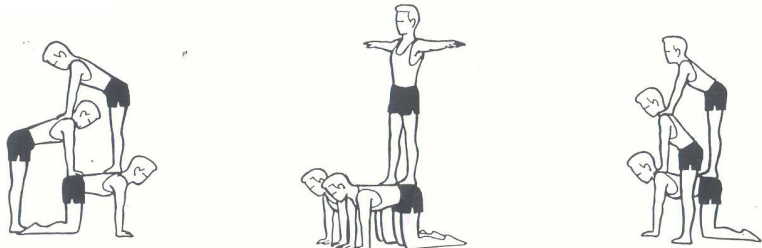

1

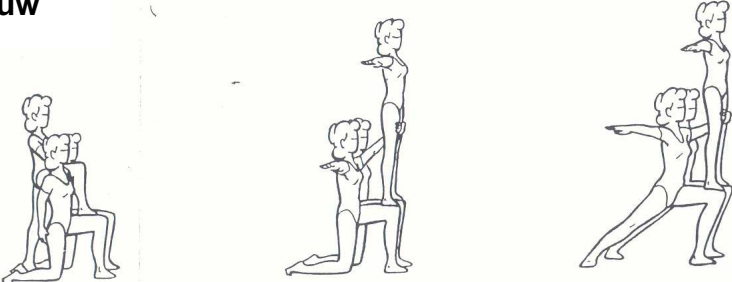
De Toren

2

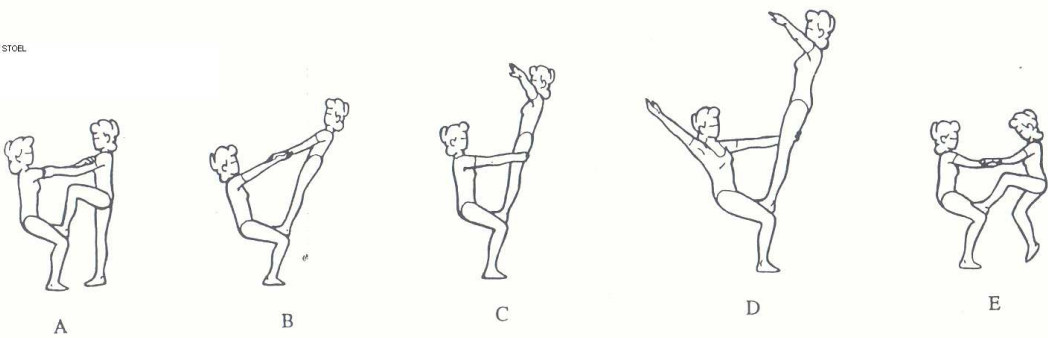
3

De Uitbouw

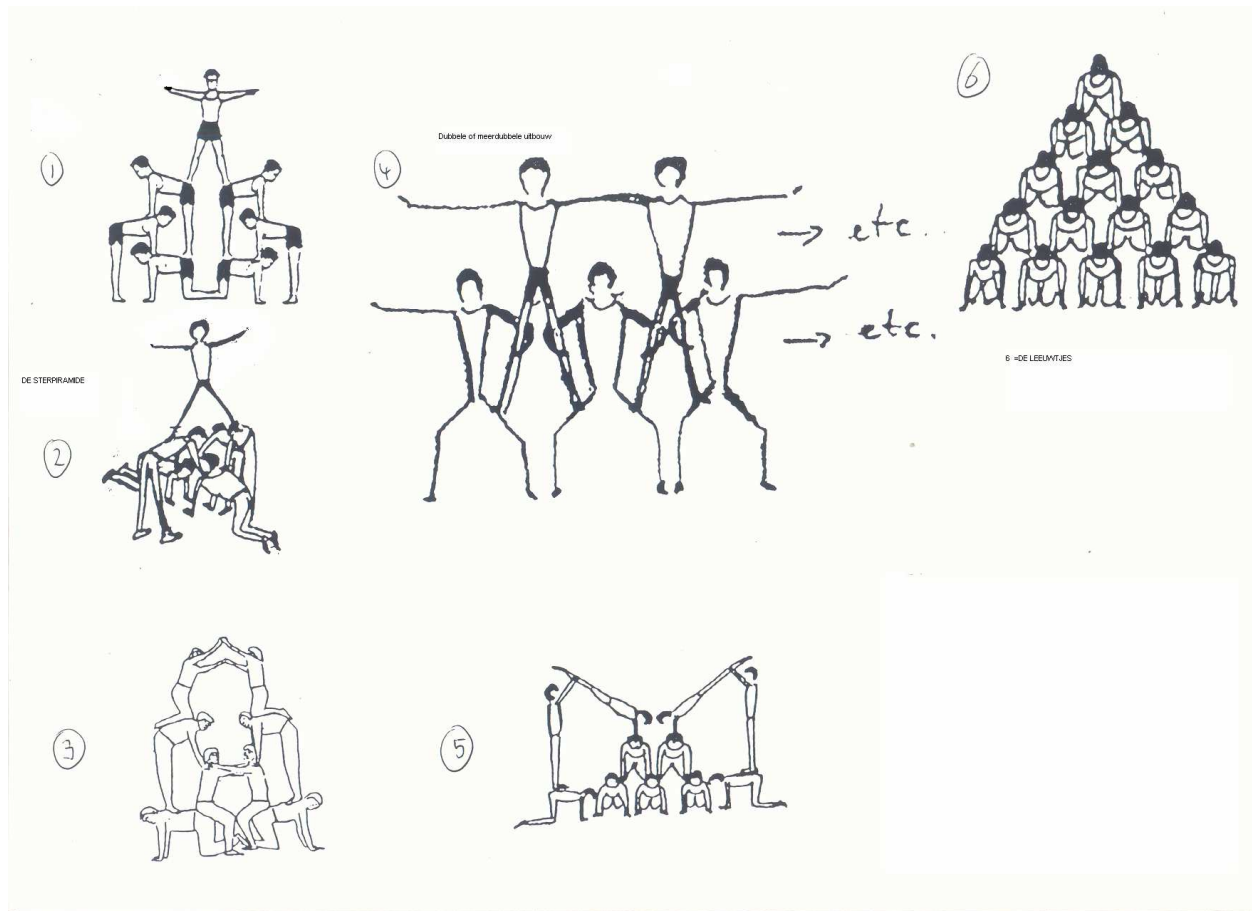

De Stoel

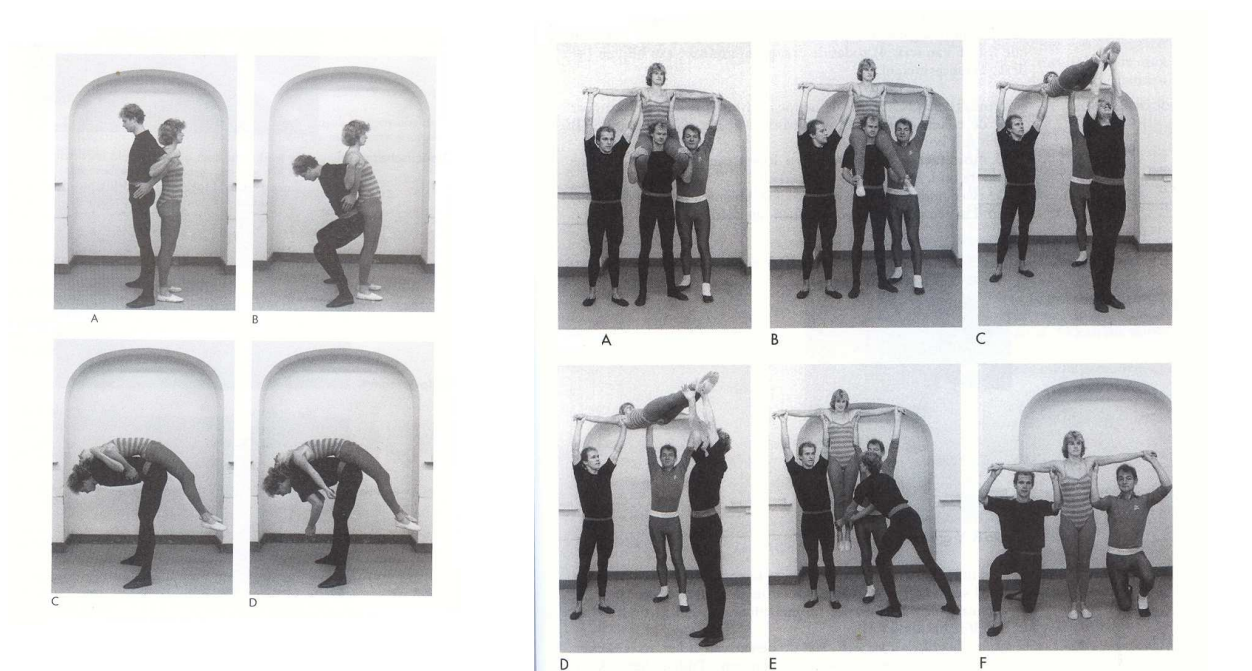
DE STOEL

Piramides

Acrobatiek

WERKBLAD 3

Foto's uit de voorstelling

Knip de 6 foto's uit, geef ze een titel of kort onderschrift en leg ze alle 6 in de volgorde zoals je in de voorstelling hebt gezien

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

Foto 5

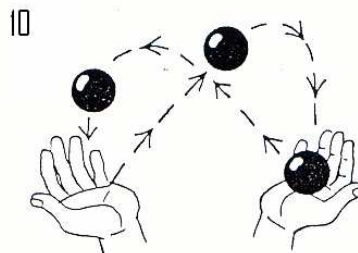
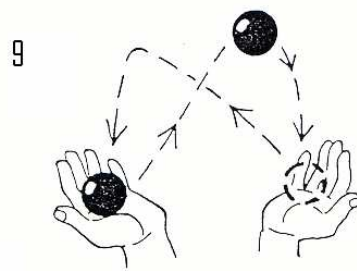
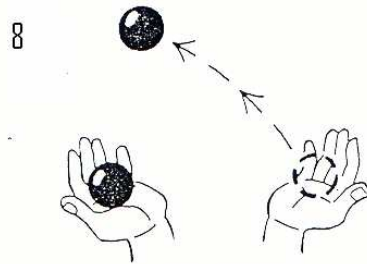
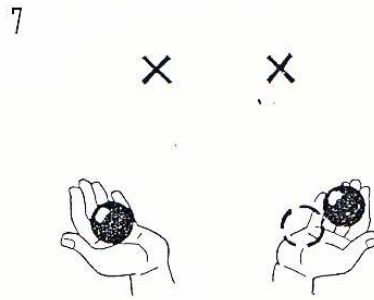
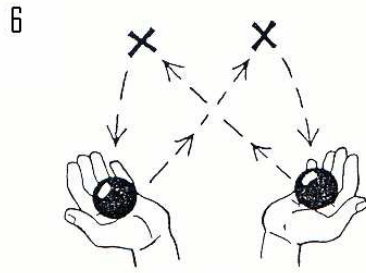
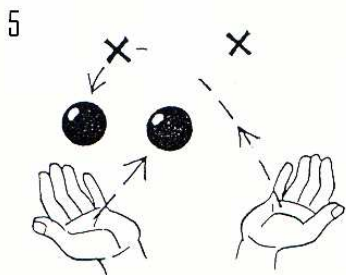
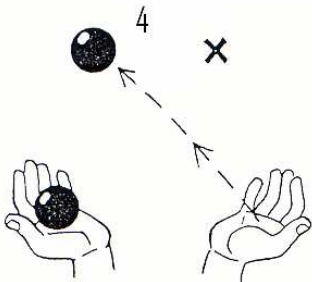
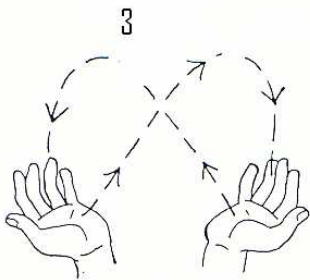
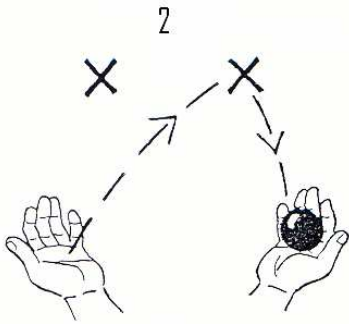
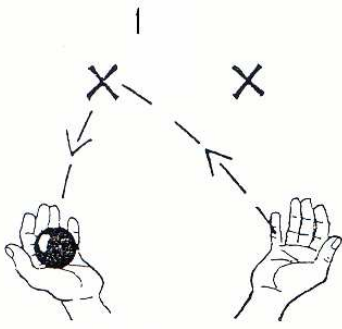
Foto 6

Bijlage 2

Jongleren

BALANCEREN MET EEN PATATZAK

- Voorbereiding:
- rol een blad zijde van een krant op in de vorm van een puntzak
- zet hem vast met plakband en verstevig de punt, ook met plakband

HEM WAT BREED OP, DAN BALANCEERT HIJ GEMAKKELIJKER.

TRUC 1

de patatzak tellen op je vlakke hand balanceren.

TRUC 2

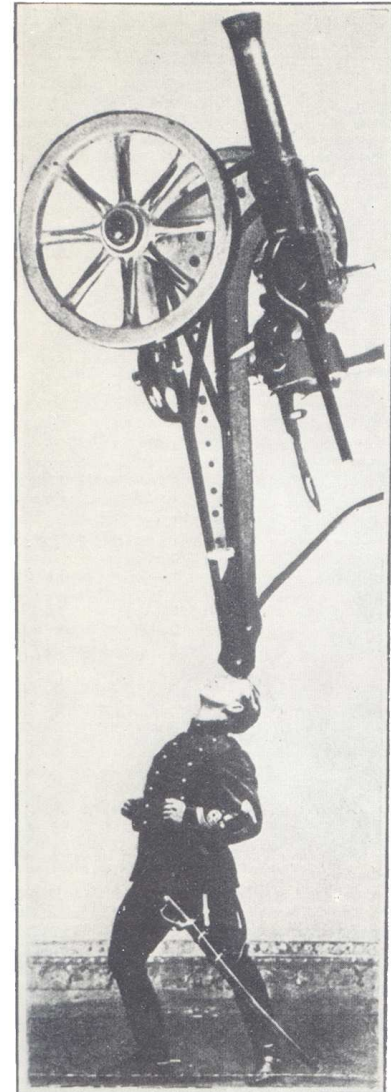
En nu 10 tellen op het puntje van je vinger

TRUC 3

Probeer het nu eens op het puntje van je kin. Houd je hoofd goed achterover

TRUC 4

Probeer met de zak te balanceren terwijl je tegelijkertijd iets anders doet. Bedenk maar iets!

TRUC: probeer ook eens met een ander voorwerp

1

Een kind draagt een aantal dozen op elkaar door de piste. Uitbouw:

- het aantal dozen vergroten
- grote dozen en kleinere dozen
- de dozen zittend op een rijdende kar in balans houden

Een kind heeft een koker vast en daarop ligt een bal.

Uitbouw:

- de koker met één hand vast houden
- de bal op de koker naar een mand brengen en erin
- een soort zeehondennummer er van maken

